

Prof. dr hab. inż. arch. Artur Jasiński

Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego

Wydział Architektury i Sztuk Pięknych

RECENZJA

wniosku habilitacyjnego Pana dr inż. arch. Marcina Benona Gonicowskiego z Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej.

PODSTAWA FORMALNO-PRAWNA

- Wniosek Kandydata z dnia 3 stycznia 2024 wraz z uzupełnieniem;
- Uchwała nr 502/II/2024 Rady Naukowe Dyscypliny Architektura i Urbanistyka Politechniki Warszawskiej z dnia 26.03.2024 r. w sprawie powołania komisji habilitacyjnej;
- Zawiadomienie przewodniczącej Rady Naukowej Dyscypliny Architektura i Urbanistyka Politechniki Warszawskiej prof. Krystyny Solarek, z dnia 08.05.2024, o wyznaczeniu mnie jako Recenzenta Komisji Habilitacyjnej.

PODSTAWA MERYTORYCZNA

Dokumentacja załączona do wniosku habilitacyjnego, zawierająca m.in. wniosek, dane wnioskodawcy, autoreferat, kopie dyplomów, wykaz aktywności naukowej obejmujący wykaz opublikowanych prac naukowych, oraz wykaz obejmujący dorobek dydaktyczny i popularyzatorski, kopię wybranych wyróżnień i kopię monografii „Transfer rozwiązań. Wpływ obiektów przemysłowych na architekturę budynków użyteczności publicznej”. OWPW. Warszawa 2022.

Uwaga: część dokumentacji stanowiącej podstawę oceny wniosku habilitacyjnego w wersji elektronicznej była nieczytelna, dlatego na moją prośbę dostarczono mi papierową kopię zbioru 10 publikacji naukowych zatytułowanych **Charakterystyka wybranych zagadnień związanych z lokalizacją, projektowaniem i realizacją budynków wysokościowych przekraczających 100 m wysokości w Warszawie** będących podstawą do starań o uzyskanie stopnia doktora habilitowanego.

OCENA WNIOSKU

1. przedstawienie podstawowych danych o kandydacie, w tym: data uzyskania stopnia doktora oraz nazwa jednostki organizacyjnej, w której był ten stopień nadany;

Pan Marcin Benon Gonicowski urodził się 26 października 1971 roku w Radomiu. 2 grudnia 1999 roku ukończył z wynikiem celującym studia magisterskie na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej. 29 stycznia 2019 roku uzyskał na tym samym wydziale stopień naukowy doktora w dyscyplinie architektura i urbanistyka. Promotorem jego pracy doktorskiej była profesor Ewa Kuryłowicz, a recenzentami profesorowie Krzysztof Gasidło i Elżbieta Przesmycka. Jego rozprawa doktorska uzyskała wyróżnienie i została po wprowadzeniu

odpowiednich uzupełnień opublikowana jako monografia pt. „Transfer rozwiązań. Wpływ obiektów przemysłowych na architekturę budynków użyteczności publicznej” przez Oficynę Wydawniczą Politechniki Warszawskiej w 2022 roku.

2. przebieg pracy naukowo-zawodowej (miejsce pracy, zajmowanie stanowiska);

Pan dr inż. arch. Marcin Benon Goncikowski łączy intensywną pracę zawodową – projektanta i kierownika zespołu projektowego z pracą naukowo-dydaktyczną. Już w czasie studiów podjął współpracę z warszawskim oddziałem biura Cecil, Denny and Highton (CDH), po ukończeniu studiów pracował w latach 1994-1998 w pełnym wymiarze w biurze Helmut Obatta & Kassabaum (HOK) w Warszawie i w Moskwie, a od 1998 roku związał się z biurem Kuryłowicz & Associates (wcześniej APA Kuryłowicz), gdzie pracuje do dziś. W 2001 roku uzyskał uprawnienia do projektowania bez ograniczeń, a w 2016 roku został rzeczoznawcą budowlanym w zakresie planowanie, projektowania i nadzoru nad realizacją procesu inwestycyjnego. Od 2017 roku sprawuje funkcję sędziego konkursowego OW SARP.

Jego dorobek zawodowy jest imponujący, obejmuje kilkadziesiąt projektów konkursowych, koncepcyjnych i realizacyjnych budynków mieszkaniowych, biurowych i użyteczności publicznych, w tym kilka budynków wysokościowych. Doświadczenia zawodowe, studia i badania oraz refleksje zgromadzone przy pracy przy tych projektach stały się podstawą powiązanego tematycznie cyklu publikacji, który stanowi osiągnięcie naukowe wskazane we wniosku habilitacyjnym.

Równocześnie z pracą zawodową Habilitant od 2002 roku prowadził działalność dydaktyczną na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej. Początkowo był zatrudniony w Samodzielnej Pracowni Architektury Przemysłowej i Wielkoprzestrzennej na umowę-zlecenie, potem na ½ etatu, a po uzyskaniu stopnia doktora od 2020 roku jest zatrudniony etatowo, jako adiunkt, gdzie obecnie sprawuje funkcję kierownika Pracowni Architektury Przemysłowej i Wielkoprzestrzennej w Zakładzie Projektowania i Teorii Architektury. Prowadzi zajęcia i wykłady z projektowania architektonicznego, wykłady z teorii architektury na studiach polsko- i anglojęzycznych, jest także promotorem prac inżynierskich i magisterskich.

3. przedstawienie informacji o obowiązujących przepisach prawa na dzień wszczęciem danego postępowania habilitacyjnego, w tym obowiązujących kryteriach oceny;

Podstawą przeprowadzonej oceny wniosku habilitacyjnego jest ustawa o Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023 poz. 742).

Zgodnie z Art. 219 przywołanej ustawy stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która:

- 1) posiada stopień doktora;
- 2) posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym co najmniej:
 - a)

1 monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a, lub

b)

1 cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopismach naukowych lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie były ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. b, lub

c)

1 zrealizowane oryginalne osiągnięcie projektowe, konstrukcyjne, technologiczne lub artystyczne;

3)

wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

4. przedstawienie informacji o ocenianych osiągnięciach naukowych, w tym: tytułu osiągnięcia naukowego stanowiącego podstawę ubiegania się w aktualnym postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego; danych naukowych, jak sumaryczny współczynnik Impact Factor, sumaryczna punktacja ministerialna, liczba cytowań oraz indeks Hirscha, którymi legitymuje się kandydat na dzień wszczęcia postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, z podaniem również danych współczynników po uzyskaniu ostatniego awansu naukowego;

Jako podstawę dla swojego wniosku habilitacyjnego w formie osiągnięcia naukowego Habilitant przedstawił powiązany tematycznie cykl dziesięciu artykułów opublikowanych w recenzowanych czasopismach naukowych w latach 2021-2024, zatytułowany „Charakterystyka wybranych zagadnień związanych z lokalizacją, projektowaniem i realizacją budynków wysokościowych przekraczających 100 m wysokości w Warszawie”. Jest to bardzo interesujący i wartościowy z kilku powodów zbiór, gdyż:

- po pierwsze; cykl ten prezentuje zespół przemyśleń i refleksji autora opartych na jego doświadczeniach praktycznych, wynikających z funkcji projektanta i kierownika zespołów projektowych firmy Kuryłowicz Associates, który w ostatnich latach projektował i realizował budynki wysokościowe w Warszawie. Jest to bardzo oryginalna, wąska i trudna specjalizacja zawodowa, interesująca zarówno dla architektów teoretyków, jak i dla praktyków. W publikacjach zawarte zostały wieloaspektowe analizy, badania i wnioski dotyczące wybranych zagadnień dotyczących problematyki budynków wysokościowych w aspektach planistycznych, urbanistycznych, formalnych i technicznych badanych z perspektywy lokalnej - warszawskiej, a także ich porównania typologiczne i formalne ze współczesnymi budynkami wysokościowymi z perspektywy globalnej.

- po drugie: autor w swoich badaniach używa stosunkowo nowej metody badawczej po angielsku nazywanej *Research by Design* po polsku – mniej zgrabnie – badanie przez projektowanie (może powinniśmy mówić o projektowaniu jako narzędziu badawczym?). Bez wątplenia proces projektowania spoczywa na solidnych podstawach naukowych, ale czy nauka może czerpać wiedzę z projektowania? Pomimo oczywistych związków istniejących już od wieków pomiędzy teorią i praktyką projektowania, wśród świata akademickiego istniała rezerwa

wobec przyznania procesowi projektowania roli narzędzia naukowo-badawczego. Jednak ten pogląd uległ weryfikacji, o czym świadczą coraz liczniejsze publikacje, spośród których wymienić należy prace Jorgena Hauberga *Research by design: a research strategy*, 2011; Muray Frasera *Design Research in Architecture*, 2013; czy Antoniego Taraszkiewicza, *Research by design w architekturze*, 2013. Wprawdzie autorzy ci odmiennie definiują istotę związków pomiędzy badaniami naukowymi a procesem projektowym, to bez wątplenia należy przyznać, że wczesne analityczno-studialne fazy projektowania architektonicznego, oparte o reguły obiektywnego warsztatu naukowego, spełniają warunki stawiane przed pracami naukowo-badawczymi. Potwierdza to praktyka projektowa największych i najbardziej j progresywnych firm architektonicznych (OMA, Foster and Associates, Renzo Piano Workshop, Skidmore Owings and Merrill, które w ramach swoich komercyjnych struktur organizacyjnych tworzą wydzielone jednostki badawcze lub podejmują współpracę z uczelniami i instytutami badawczymi). Wprawdzie w niektórych publikacjach autor nie rozwinął lub nie udokumentował w pełni przebiegu analitycznych prac projektowych szybko przechodząc do opisu rezultatów swoich badań (czy też może prac analityczno-studialnych), to w części publikacji tę naukową z charakteru, studialną fazę prac projektowych poparł licznymi przykładami analiz wariantowych rozwiązań.

- zwraca uwagę bardzo aktualny stan prezentowanej wiedzy; wszystkie publikacje wchodzące w skład cyklu artykułów zostały opublikowane w okresie ostatnich czterech lat (2021-2024). Świadczy to zarówno o dużym potencjale naukowym i wielkim wysiłku redakcyjnym Autora, jak i o jego skuteczności, gdyż nie jest łatwo umieszczać seryjnie artykuły naukowe w tak renomowanych i wysoko punktowanych pismach.

- na dodatek – co warto jest podkreślić – wszystkie te publikacje są jedno autorskie.

Powyższe spostrzeżenia uzasadniają twierdzenie, że przedstawiony do oceny cykl publikacji dotyczących zagadnień związanych z projektowaniem i realizacją wysokościowych budynków w Warszawie można uznać za osiągnięcie naukowe, stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny architektura i urbanistyka.

Świadczy o tym także fakt, że pomimo świeżych dat publikacji zostały one dostrzeżone i były one już kilka razy cytowane w pismach z bazy Scopus i Web of Science. Autor podaje indeksy SNIP: 4,154 i CiteScore 6,85 – jak sądzę są to wskaźniki dotyczące cytowani, gdyż sumaryczny wskaźnik CiteScore dla cyklu publikacji jest znacznie wyższy (patrz pkt.6 niniejszej recenzji). Ponadto jak sprawdziłem w bazie Google Scholar w maju br. na koncie p. Marcina Benona Goncikowskiego widniało 13 cytowań jego publikacji, a jego index Hirsha wynosił 2. Niestety, Habilitant nie podał bardziej szczegółowych danych naukometrycznych, w rozbiciu na okresy przed i po doktoracie.

5. informacja o liczbie publikacji naukowych, monografii, rozdziałów w monografiach autorstwa lub współautorstwa kandydata, z podaniem również danych informacji po uzyskaniu ostatniego awansu naukowego;

Habilitant opublikował przed uzyskaniem stopnia doktora 3 artykuły w pismach naukowych i jeden rozdział w monografii naukowej (jako współautor, wraz z prof. Ewą Kuryłowicz).

Po uzyskaniu stopnia doktora Habilitant opublikował – poza zgłoszonym cyklem 10 artykułów stanowiących podstawę wniosku habilitacyjnego – 7 artykułów naukowych. Zostały one opublikowane w polskich czasopismach naukowych *Builder* i *Przestrzeń i Forma*. Warto dodać, że jego praca dyplomowa została opublikowana jako monografia pt. „Transfer rozwiązań. Wpływ obiektów przemysłowych na architekturę budynków użyteczności publicznej” przez Oficynę Wydawniczą Politechniki Warszawskiej w 2022 roku. Należy to uznać za znaczące dokonanie naukowe.

6. informacja o najważniejszych czasopismach, w ramach których kandydat publikował swoje prace naukowe;

Omawiany cykl 10 artykułów został opublikowany w następujących czasopismach naukowych:

Architectural Engineering and Design Management – 100 pkt – CiteScore 4,4 (dwa artykuły),

Archives of Civil Engineering – 100 pkt – CiteScore 4,4 (2 artykuły),

Builder – 40 pkt. (4 artykuły),

Buildings – 70 pkt - CiteScore 3,1 (jeden artykuł),

Land – 70 pkt. - CiteScore 3,7 (jeden artykuł).

Niestety powyższych danych statystycznych Habilitant nie przytoczył w swoich dokumentach, załączonych do wniosku, jednak jest to tylko drobne uchybienie. Jakość pism, w których zamieszczono publikacje jest różna (np. pismo *Builder* należy do nisko punktowanych, a pisma z grupy MDPI (*Buildings*, *Land*) mają opinię tak zwanych pism drapieżnych (patrz np. <https://forumakademickie.pl/wokol-nauki/mdpi-problem-bez-rozwiazania/>), nastawionych bardziej na zyski niż na jakość publikacji. Jednak, biorąc pod uwagę cztery artykuły opublikowane w pismach tak renomowanych i wysoko punktowanych jak *Archives of Civil Engineering* i *Architectural Engineering and Design Management* przedstawiony zbiór czasopism należy sumarycznie ocenić jako bardzo wartościowy. Świadczą o tym wskaźniki: suma punktów z listy ministerialnej wynosi 700, a łączny wskaźnik CiteScore 24,4.

7. informacja czy kandydat odgrywał wiodącą rolę w ramach powstania współautorskich prac naukowych;

Wszystkie publikacje przedstawione przez Habilitanta są jego dziełami autorskimi.

8. ocena wskazanego przez kandydata osiągnięcia naukowego, w tym, czy stanowi ono znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny naukowej;

Tak, w moim przekonaniu, biorąc pod uwagę uzasadnienie zawarte w punkcie 4 niniejszej opinii autorski cykl publikacji dotyczących zagadnień związanych z projektowaniem i realizacją wysokościowych budynków w Warszawie należy uznać za osiągnięcie naukowe, które stanowi znaczny wkład w rozwój dyscypliny architektura i urbanistyka.

9. informacja o spełnieniu przez kandydata kryterium dotyczącego wykazania się istotną aktywnością naukową lub artystyczną;

Niestety, z zaskoczeniem muszę stwierdzić, że ani w Autoreferacie, ani w innych dokumentach załączonych do wniosku habilitacyjnego Habilitant nie udowodnił, że wykazał się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury. W punkcie 5 podpunkt b Autoreferatu, który dotyczy współpracy międzyuczelnianej i aktywności realizowanej poza jedną jednostką naukową Habilitant opisał swoją współpracę z Uniwersytetem Warszawskim, gdzie w latach 2021/22, po osiągnięciu stopnia doktora, brał udział w cyklu zajęć pt. Socjologia Zamieszkiwania, gdzie przedstawił wykład na temat projektowania mieszkań. Jest to przykład skromnego zaangażowania o charakterze dydaktycznym, które nie wypełnia ustawowego warunku wykazania się istotną aktywnością naukową lub artystyczną.

10. informacja o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych i popularyzujących naukę kandydata do stopnia doktora habilitowanego.

Na zakończenie raz jeszcze pragnę podkreślić, że – w mojej ocenie – Habilitant łączy wybitną twórczość zawodową architekta - praktyka, z pracą naukową, dydaktyczną i organizacyjną, popularyzującą naukę. Publikował artykuły w prasie zawodowej, uczestniczył w wystawach, warsztatach, seminariach i zespołach sędziowskich, jest członkiem komisji Wydziałowych i kierownikiem Pracowni Architektury Przemysłowej i Wielkoprzestrzennej w Zakładzie Projektowania i Teorii Architektury Wydziału Architektury PW, był promotorem ponad 60 dyplomów inżynierskich i magisterskich, spośród których wiele otrzymało nagrody i wyróżnienia. Jego postawa i osiągnięcia zawodowe, naukowe, dydaktyczne i organizatorskie zasługują na uznanie i szacunek.

11. Konkluzja

Stwierdzam, że przedłożona do oceny dokumentacja, poparta osiągnięciem naukowym w postaci zbioru publikacji naukowych zatytułowanych „Charakterystyka wybranych zagadnień związanych z lokalizacją, projektowaniem i realizacją budynków wysokościowych przekraczających 100 m wysokości w Warszawie” spełnia wymagania ustawowe związane z postępowaniem habilitacyjnym zawarte w art. 219, ust. 1, pkt. 2 ustawy o Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023 poz. 742). W mojej ocenie dorobek naukowy Pana dr inż. arch. Marcina Benona Goncikowskiego stanowi znaczący wkład w rozwój dyscypliny naukowej architektura i urbanistyka. W związku z tym stawiam wniosek do Rady Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej o dopuszczenie Pana dr inż. arch. Marcina Benona Goncikowskiego do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego.

Jednocześnie zwracam uwagę, że Habilitant w dokumentacji załączonej do wniosku nie udowodnił, że wykazał się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, i tym samym nie spełnił ustawowego warunku art. 219, pkt. 3 ustawy o Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Sprawa ta powinna zostać wyjaśniona w trakcie kolokwium habilitacyjnego, zgodnie z art. 221 pkt. 9 i 9b ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023 poz. 742).